Айзек АЗІМОВ

Я У МАРСПОРТІ БЕЗ ХІЛЬДИ

Спочатку все складалося, як у мрії. Ні про що не треба було домовлятися. Ніщо мене не обходило. Я просто спостерігав, як усе йшло само собою... Мабуть, саме тоді мені слід було відчути близьку катастрофу.

Почалося з мого звичайного місячного байдикування у перерві між справами. Місяць туди, місяць сюди є законною нормою роботи Служби Галактики. Я прибув у Марспорт, де звичайно зупинявся на три дні перед коротким космострибком на Землю.

Хільда, благослови її господь, — люба жіночка, найлюбіша в світі, мала б чекати на мене, і ми удвох тихо, спокійно провели б якусь часинку — маленька мила інтерлюдія для нас обох. Одна невигода: Марспорт був найгамірніше місце у всій Системі, і маленька мила інтерлюдія не зовсім в'язалася з ним. Гай-гай, тільки як це розтлумачиш Хільді?

Але цього разу моя теща, благослови господь (за компанію) і її, занедужала якраз за два дні до того, як я прибував у Марспорт, і вночі перед посадкою я отримав космограму від Хільди, мовляв, вона залишається на Землі з мамою і цього єдиного разу не зустріне мене.

Я відстукав відповідь, де висловив свої співчуття та любов і щире занепокоєння здоров'ям її матусі, а коли сів, то маєш тобі...

Я був у Марспорті без Хільди!

Але поки що ця вся ситуація була нічим, ви ж розумієте. Сама рамка без картини, жіночий силует. Ще слід було оживити рамку лініями і барвами, а силует — душею і плоттю.

Отже, я подзвонив до Флори (Флора — з деяких рідкісних епізодів у минулому) і для цього скористався відеокабіною... Чхати на витрати, повний вперед! Я закладався сам з собою десять до одного, що її немає вдома, що вона заклопотана справами, а відеофон на ремонті, навіть, що вона померла.

Але вона була вдома, відеофон справний, і, присягаюся Великою Галактикою, до небіжчиці їй було далекувато.

Вигляд у неї був кращий, ніж будь-коли. Ні час, як хтось там сказав, ні звичаї не владні зашкодити її привабі.

Чи зраділа вона, побачивши мене?

— Максе! Скільки літ! — заверещала вона.

— Знаю, Флоро, але ось я, коли до тебе можна. Чому? Я у Марспорті без Хільди.

— Як чудесно! — знову вискнула вона. — Тоді заходь.

Я витріщився з подиву. Аж не вірилося.

— Ти маєш на увазі, що у тебе є час? — Слід вам знати, що до Флори ніколи не можна було приступитися без цілої купи застережень. Такою вже була вона знаменитістю.

— А! Є там якась дрібна гостина, Максе, та я залагоджу. Ти давай заходь.

— Зайду, — сказав я щасливо.

Флора була з тих дівчат... Гаразд, скажу вам, що її помешкання було під марсіанською гравітацією — 0,4 від земної. Пристрої для компенсації псевдотяжіння Марспорта коштували, звичайно, немало, але якщо ви коли-небудь тримали на руках дівчину при 0,4 g, то вам не потрібно пояснювати. Якщо ні, то пояснення вам ні до чого. І мені вас шкода.

Це все одно що балаканина про плавання на хмарах.

Я вимкнув зв'язок, і лише перспектива побачити все у плоті могла примусити мене погасити зображення так поспішливо. Лише на крок відійшов від кабіни.

І якраз тоді, точнісінько тоді, в ту секунду і в ту мить на мене війнув перший подих катастрофи.

Першим подихом була лисина того паскуди Рога Кріптона з Марсіанських служб, яка сяяла над пикою з вицвілими синіми очима, пожовклою шкірою і збляклими рудими вусами. Мені не спало на думку стати на всі чотири і товкти чолом до бруківки, бо моя відпустка розпочалася в момент виходу з космічного корабля.

Тому я, лише з природної ґречності, привітався:

— Чого тобі? І я поспішаю. У мене побачення.

— У тебе побачення зі мною, — відповів він. — Я чекав на тебе біля вантажної платформи.

— Я тебе не бачив...

Такий він є, бачите, крутився, мабуть, як дзиґа, стоячи біля вантажної платформи, бо я проходив повз платформу, як комета Галлея крізь сонячну корону.

— Гаразд, — сказав я. — Що там у тебе?

— Маю маленьку справу для тебе.

— У мене місяць відпустки, приятелю, — засміявся я.

— Тривога червоного ступеня готовності, приятелю, — повідомив він.

А це означало — жодної відпустки, ось так. Повірити в це я не міг. Тому сказав:

— Чудесно, Рогу. Май совість. У мене самого тривога вищої готовності.

— Не витримує порівняння.

— Рогу! — залементував я. — Ти не можеш пошукати когось іншого? Будь-кого іншого?

— Ти єдиний на Марсі агент класу А.

— Тоді звернись на Землю. У них тих агентів, як мікробатарей.

— Треба впоратися до одинадцятої вечора. В чому річ? У тебе трьох годин не знайдеться?

Я схопився за голову. Звідки йому було знати?

— Дай мені подзвонити, — сказав я, — добре?

Зайшов назад у кабіну, визвірився на нього і відрубав:

— Приватна розмова!

Флора знову засяяла на екрані, як міраж на астероїді.

— Щось лихого, Максе? — запитала вона. — Не кажи, що в тебе не клеїться. Я вже відмовила іншим гостям.

— Флоро, кицю, — почав я, — я прийду. Я обов'язково прийду. Але тут дещо стряслося.

Ображеним тоном вона поставила цілком природне запитання, але я заперечив:

— Ні! Ніякої іншої дівчини. В одному місті з тобою інших дівчат не існує. Жінота — ще можливо. Але не дівчата. Кицю! Серденько моє! (Мною опанувало нестримне поривання, але ж не личить дорослому чоловікові обіймати відеоекран). — Це по роботі. Трішечки почекай. Я недовго.

— Гаразд, — вимовила вона, але тон її виказував так мало того самого "гаразд", що мене кинуло в жар.

Я вийшов з кабіни і запитав:

— Ну, Рогу, що там за кашу ти заварив для мене?

Ми зайшли в космодромний бар і сіли в ізольованому кабінеті.

— "Гігант Антареса", — розпочав Рог, — прибуває з Сіріуса рівно за тридцять хвилин, о двадцятій годині місцевого часу.

— Зрозумів.

— Серед пасажирів з нього зійдуть троє чоловіків, які чекатимуть на приліт з Землі "Космоїда", що прибуде об 11.00, а через деякий час стартує на Капеллу. Ця трійця сідає в "Космоїд" і опиняється поза межами нашої юрисдикції.

— Отже?

— Отже, між 8.00 та 11.00 вони сидітимуть у спеціальному залі чекання, а ти будеш з ними. Для тебе маю тримірні зображення кожного з них, так що знатимеш, хто з них який і хто є хто. Тобі треба між 8.00 та 11.00 визначити, хто з них везе контрабанду.

— Що за контрабанду?

— Щонайгіршу. Модифікат космоліну.

— Модифікований космолін?

Рог поклав мене на обидві лопатки. Я знав, що таке космолін. Якщо вам доводилося робити космічні стрибки, то ви також знаєте. А коли ви чистий землянин, то суть, коротко, така: кожному потрібен космолін під час першої космічної подорожі, майже кожен потребує його для першого десятка подорожей, багато хто не може обійтися без нього кожної подорожі. Без нього — запаморочення від відчуття вільного падіння, зойки жаху, напівхронічні психози.

Космолін все це усуває, ніхто ні на що не зважає. Він не викликає призвичаєності, не дає побічних ускладнень. Космолін ідеальний, достатній і незамінний. Якщо бере сумнів — вживайте космолін.

— Саме так, — підтвердив Рог, — модифікований космолін дуже простим методом в будь-чиєму підвалі можна хімічно перетворити у

наркотик, який хапає намертво і викликає безнадійну потребу з першого разу. Він належить до розряду найбільш небезпечних відомих нам алкалоїдів.

— І ми якраз тепер про це довідалися?

— Ні. Служба знає вже кілька років. А поширенню ми запобігали, знищуючи всі відкриття в зародку. Одначе тепер зайшло задалеко.

— Яким чином?

— Один з тих, хто робить пересадку на космодромі, везе на собі пробу модифікованого космоліну. Хіміки в системі Капелли, яка не належить до Федерації, проаналізувавши космолін, знайдуть способи промислового синтезу. А тоді доведеться боротися з найбільшою наркотичною загрозою, яка будь-коли існувала, або ж покласти край справі, заборонивши першопричину.

— Тобто космолін?

— Правильно. А якщо ми заборонимо космолін, то завдамо шкоди космічним подорожам.

Я вирішив брати вола за роги:

— Так хто з трьох везе його?

Рог в'їдливо посміхнувся.

— Коли б ми знали, то навіщо б ти здався? Викрити одного з трьох маєш ти.

— Ти відкликаєш мене для жалюгідного обшуку?

— Зачепиш не того, то зріжуть чуба по голосові зв'язки. Кожен з трьох — велике цабе на своїй планеті. Один з них Едвард Гарпонастер, другий — Жоакін Ліпскі, а третій — Андіамо Ферруччі. Ну як?

Рог мав рацію. Я чував про кожного з них. Сподіваюся, що ви також мали нагоду. І жодного, як ви уже збагнули, не торкнись без доказу наперед.

— Чи комусь із них кортить вплутуватися в таку брудну справу?

— Тут пахне мільярдами, — сказав Рог, — а це означає, що будь-хто з трьох вплутається. А один таки вліз, як з'ясував Джек Яструб перед тим, як його вбили...

— Джека Яструба вбито? — На хвилину я забув про наркотичну загрозу Галактиці. На хвилину я майже забув про Флору.

— Так, і не без участі котрогось із трійки. А тепер ти встановиш, котрого саме. Візьмеш потрібного до 11.00, то матимеш просування по службі, підвищення платні, відплату за бідолашного Джека Яструба і порятунок Галактики. Візьмеш не того — створиться паскудне міжзоряне становище, тебе вишпурнуть за вухо і внесуть у всі чорні списки звідси до Антареса і в зворотному напрямку.

— А якщо не викрию жодного? — запитав я.

— Що торкається Служби, то це прирівнюється до викриття не того, що слід.

— Тобто мені треба когось викрити, але тільки безпомилково, інакше мене нагородять власною головою.

— Тонко пошаткованою. Ти починаєш мене розуміти, Максе.

За все своє не таке вже й коротке життя потворний Рог Крінтон не здавався мені потворнішим. Єдиною моєю втіхою під час споглядання його була думка про те, що він одружений і цілий рік невідлучно живе із своєю дружиною в Марспорті. Так йому і треба. Може, я надто жорстокий до нього, але він таки заслужив на це.

Як тільки Рог зник з очей, я швиденько з'єднався з Флорою.

— Ну? — запитала вона.

— Кицюню, серденько, — почав я, — є ще деякі дрібниці, про які не можу казати, але мушу залагодити, віриш? Тепер клади трубку, я все повинен владнати, навіть якби мені довелося плисти Великим Каналом аж до Льодової Шапки у самому спідньому, віриш? Навіть якби я мав видряпати Фобос із неба. Навіть якби я мусив розчленувати себе на кавалки і переслати бандеролями.

— Пхе, — сказала вона, — якби я знала, що мені доведеться чекати...

Мною тіпнуло. Вона була не з тих, кого брала поезія. У житті вона була практична особа... Але, врешті-решт, якщо йшлося про дрейф при малій гравітації у морі ясминових ароматів із Флорою, то ставлення до поезії не з тих критеріїв, які я вважав би найобов'язковішими.

— Клади трубку, Флоро, — сказав я поквапливо. — Я швиденько. Потім усе тобі відшкодую.

Звісно, я відчував себе роздратованим, але трясця мене аж ніяк ще не брала. Не встиг Рог відійти, а я вже точно вирахував, як мені відокремити винуватця від решти.

Це було легко. Слід би покликати Рога і сказати йому, але ніякий закон не забороняє мати насолоду від пива і кисень у повітрі. Все триватиме п'ять хвилин, і я подамся до Флори, може, з невеличким

запізненням, але з просуванням, підвищенням і слинявими поцілунками від Служби в обидві щоки.

Справа, бачите, така. Великі промисловці не часто вештаються у космосі, вони користуються трансвідеозв'язком. Коли ж летять на якусь ультрависоку міжзоряну конференцію, як, мабуть, ця трійка, то вживають космолін. З одного боку, у них за душею не так багато польотів, щоб ризикнути без нього. З другого — космолін дороге задоволення, а промисловці ласі на те, що дороге. Я їхню психіку знаю.

Але все це стосується лише двох. Той, що везе контрабанду, хоч би там як, не може ризикувати космоліном — навіть, щоб порятуватися від морської хвороби. Під дією космоліну він може викинути наркотик, або ж віддати його, або ж розпатякувати про нього. Він змушений тримати себе під контролем.

Все так просто! Отже, я чекав.

"Гігант Антареса" прибув за графіком, а я чекав, напруживши м'язи ніг, щоб негайно стартувати, як тільки схоплю за комір навантаженого наркотиком пацюка-вбивцю і побажаю щасливої дороги двом визначним капітанам індустрії.

Першим привели Ліпскі. У нього були товсті червоні губи, округле воло, дуже чорні брови і шпакувате волосся. Він глянув на мене і сів. Він був під космоліном.

— Добрий вечір, сер! — привітався я.

Він сонним голосом відповів:

— Серйолізи Панами сердець у три чверті часу за горня кавості мови.

Космолін, жодних сумнівів. Клавіші у людській свідомості позіскакували з пружин. Кожен склад викликає наступний у довільній асоціації.

Наступним зайшов Андіамо Ферруччі. Чорні вуса, намащені кремом і довгі, смаглява шкіра, подзьобане віспою обличчя. Він сів у фотель навпроти нас.

— Приємний політ? — запитав я.

— Літ у світ фантастик годив години цвірком птаха, — сказав він.

— Хата мудрому замовити у всі краї, — сказав Ліпскі.

Я посміхнувся. Отже, залишається тільки Гарпонастер. Ретельно прикритий долонею голкостріл і магнітні наручники я тримав напоготові, щоб схопити його.

І тоді зайшов Гарпонастер. Худезний, обтягнутий шкірою, майже лисий і трохи молодший, ніж здавався у тримірному зображенні.

І він був накосмолінений по самі зябра.

— А щоб йому! — вирвалося в мене.

— Мудрі, — підхопив Гарпонастер, — зауваги доостанку я бачив вам казало так.

— Такси насіву, — продовжив Ферруччі, — по території теорії простує шляхом соловейка.

— Касти лордів, — закінчив Ліпскі, — скоком понг кулі.

Я переводив погляд з одного на іншого, поки нісенітниці звучали все коротшими й коротшими періодами, а потім — тиша.

Я збагнув ситуацію. Один з них прикидався. Він усе обмізкував наперед і вирахував, що відмова від космоліну неодмінно видасть його з головою. Тому він, мабуть, підкупив службовця, щоб той впорснув йому фізіологічний розчин, або ж викрутився якимось іншим робом.

Один з них мусить удавати. Зрештою, це й не так важко. Гумористи в субефірних передачах частенько виступають з космоліновими скетчами. Вам їх доводилося чувати.

Я дивився на них, і тут мене вперше штрикнуло в основу черепа, що повинно було означати: а коли ти не виявиш того, що треба?

Була 8.30, і слід би вже подумати про свою роботу, свою репутацію і про свою голову, яка починала менш упевнено триматися на в'язах. Але ці роздуми я відклав на пізніше, а подумав про Флору. Цілу вічність вона не чекатиме. Власне кажучи, не було гарантій, що вона чекатиме і півгодини.

Мій мозок запрацював. Чи зможе той, що придурюється, витримати довільну асоціацію, якщо його злегка підштовхнути на слизьке?

— Обзавівся кулінар котиком, — сказав я так, щоб в кінці речення найвиразніше прозвучало "наркотик".

— Котики з-під тіста, — прореагував Ліпскі, — ре мі фа соль порятувати.

— Вати і вовни із звичної печі дещо зерність як гормонізони щоки і сяєво леза, — підхопив Ферруччі.

— Замети вітром чи снігу намагають по чотири і ефевезія відчутно шкандибає, — продовжив Гарпонастер.

— Баєчки і доріжки, — вимовив Ліпскі.

— Ріжкиманно, — додав Ферруччі.

— Аномація, — сказав Гарпонастер.

Ще кілька дурниць, і всі вони видихнулися.

Я зробив ще одну спробу, не забуваючи про обережність. Пізніше їм пригадається все, що я казав, тому сказане повинно бути невинним.

— З біса добра космолінія, — сказав я.

— Лінія і тигри через собак прерій гавкають галузомудро, — відповів Ферручі.

Я урвав його, дивлячись на Гарпонастера:

— З біса добра космолінія.

— Лінія ложа і скласти мале чорне вівчарство на того одягу досконалого дня.

Я знов урвав, утупившись очима у Ліпскі:

— Хороша космолінія.

— Лінеарно гаряча кава не будетиме однако на вами і подвоїть ставки на картоплю і п'яти.

Ще хтось підхопив:

— П'яти хворовинтер писемна квитанція.

— Танці з обіду.

— Бідування.

— Ванні.

— Анні почати.

— Чати.

Я попробував ще разів два й не домігся нічого. Той крутій напрактикувався або ж мав природний хист говорити в ключі довільної асоціативності. Він вимикає свій розум і дає словам котитися натоптаними стежками. А надихало його добре розуміння того, за чим я полюю. Якщо "наркотик" мене не видав, то тричі повторена "космолінія" дала зрозуміти. Двоє інших не підозрювали, а от він повинен був збагнути.

...І він влаштував собі з мене потіху. Всі три вимовляли фрази, які могли би видати глибоко приховану провину ("соль порятувати", "мале чорне вівчарство не того одягу", "котики з-під тіста" і т. ін.) Двоє вимовляли такі речі безпорадно, випадково. Третій потішався.

Тож як мені виявити третього? До нього мене пронизувала люта ненависть, аж пальці тіпало. Той щур підкопувався під Галактику, щоб її зруйнувати. Більше того, він убив мого колегу і друга. Більше того, він не давав мені піти до Флори.

Я міг підійти до кожного і розпочати обшук. Ті двоє, що були під космоліном, навіть би не поворухнулися, щоб зупинити мене. Вони не могли відчувати ні хвилювань, ні страху, ні тривоги, ні ненависті, ні пристрасті, ні бажання захистити себе. І коли б хтось зробив щонайменший рух опору, то зловмисник був би у мене в руках.

Але пізніше невинні пригадали б усе. Вони б запам'ятали особистий обшук під час дії космоліну.

Я зітхнув. Коли б я відважився на обшук, то, без жодного сумніву, викрив би злочинця, але пізніше я, як ніхто на білому світі, мав би вигляд відбивної печінки. Мій вчинок викликав би. струс у Службі, сморід на всю широчінь Галактики, а в атмосфері збудження й дезорганізації неодмінно випливла б таємниця модифікованого космоліну, і в цьому все лихо.

Звичайно, той, що мені потрібен, міг бути першим, за кого я візьмуся. Один шанс з трьох. Мені вистачало втратити один, а жодного не втратив би хіба що сам господь.

Клепки! Щось їх порушило в голові, поки я бурмотів про себе, а космолін заразелистий до гіголо моїми, ой...

Я в розпачі поглянув на свій годинник, і по очах вдарило 9.15.

Куди, в біса, летить час?

О боже, о клепки, о Флоро!

Вибору у мене не залишалося. Я подався до кабіни ще раз швиденько перемовитися з Флорою. Просто перекинутися словом, розумієте, щоб не занапастити справу, припускаючи, що вона ще не втрачена безповоротно.

Я повторював про себе: "Флора не відповість".

Намагався підготувати себе до цього. Є ще інші дівчата, є ще інші дівчата, є інші...

Що з того, інших дівчат не існувало.

Якби у Марспорті була Хільда, то й гадки не виникло б про Флору, я не надав би їй ніякої ваги. Але я був у Марспорті без Хільди, і я вже домовився про побачення з Флорою.

Виклик усе йшов і йшов, а я сам не відважувався покласти слухавку.

Відповідь! Відповідь! Вона відповіла. Вона сказала:

— Це ти?!

— Звичайно, кохана, хто б іще міг бути?

— Багато хто. Хтось, хто прийшов би.

— У мене тут ще одна дрібничка у справах, люба.

— У яких справах? Плестончики комусь?

Я замалим не виправив її граматичну помилку, але був надто заклопотаний думкою про значення тієї шпильки про пластон.

Потім пригадав. Якось я сказав їй, що працюю агентом по продажу пластонових виробів. Це сталося тоді, коли я приніс їй пластонову нічну сорочку, яка була просто чудо.

— Слухай, — сказав я, — дай мені ще півгодини.

Її очі зволожилися.

— Я тут нидію одна-однісінька.

— Я все тобі відшкодую. — Щоб показати вам міру свого розпачу, скажу, що я почав було недвозначно блукати думкою по стежинах, які могли вести тільки в бік ювелірних виробів, навіть якби істотна щербина у чековій книжці зяяла під пильним Хільдиним оком туманністю "Кінська голова", що перетинає Молочний Шлях. Але ж я був у розпачі.

— У мене було прекрасне побачення, — сказала вона, — а я відмовила.

— Ти казала, — запротестував я, — що це була невеличка нудна гостина.

Ляпсус. Я збагнув це в ту саму мить, як тільки вимовив. Вона пронизливо крикнула:

— Невеличка нудна гостина?! — (То були її власні слова Але коли правда на вашому боці, то це лише погіршує ситуацію в суперечці з жінкою. Чи мені цього не знати?) — Ти називаєш людину, яка пообіцяла мені маєток на Землі...

І пішло-поїхало про той маєток на Землі. Ще не було дівки у Марспорті, яка не правила б маєтку на Землі, але всіх, які отримали його, можна порахувати на шостому пальці будь-якої руки.

Я пробував зупинити її. Даремно.

— І от сиджу я одна-однісінька з ніким, — сказала вона і урвала зв'язок.

Що ж, вона мала рацію. Я відчував себе найганебнішим негідником на всю Галактику.

Я повернувся до залу чекання. Черговий на вході вітально махнув мені, щоб я заходив.

Дивився я на трьох промисловців і обмізковував наказ, за яким я мав би повільно задушити кожного до смерті, якби мені давали накази душити. Першого, мабуть, Гарпонастера. У нього була тонка в жилах шия, так що пальці лягли би акуратно, і гостре адамове яблуко, на яке могли б спертися великі пальці.

Це втішало мене безмірно, аж поки я не пробурмотів "Хлопче!" просто від надміру почуттів, хоча мої почуття не стосувалися ніякого там хлопця.

Це одразу ж пустило моїх підопічних в хід.

Розпочав Ферруччі:

— Чекати води з носика ви охоплюєте дощ над нами, господь-спаситель сипле...

Гарпонастер додав із своєї кістлявої горлянки:

— Племінниці і племінники не сподобали орпоративно черепаху.

Ліпскі додав:

— Худобно з коралю виходити дактилічно спит.

— Питомість тіткопредно прохід депо.

— Поки хижою звірі.

— Ріки до росту.

— Ступи хід.

— Хідник.

— Ником.

— Ком.

Потім нічого.

Вони дивилися на мене. Я дивився на них. Їм (котримсь двом) бракувало почуттів, а мені — ідей. А час минав.

Я ще трошки подивився на них і згадав про Флору. Мені спало на думку, що вже нічого втрачати, все пішло прахом. Залишалося хіба що поговорити про неї.

— Панове, — почав я, — є у цьому місті дівчина, ім'я якої я не називатиму з побоювання скомпрометувати її. Дозвольте мені, панове, розповісти про неї.

І я розповів. Якщо вже казати про мене самого, то останні дві години вигострили мене до витонченості леза силового поля, тож опис Флори став чимось на зразок поезії, яка, здавалося, била ключем чоловічої потуги з глибинних надпідвалин моєї підсвідомості.

А вони сиділи, як заморожені, непорушно, майже так, ніби вони слухали, і рідко коли перебивали. У людей під впливом космоліну

з'являється щось схоже на ввічливість. Вони не заговорять, поки говорить хтось інший. Ось чому вони по черзі вступають у розмову.

Я все говорив і говорив із сердечною сумовитістю в голосі, поки гучномовець пожвавленим тоном не оголосив про прибуття "Космоїда".

Те, що було потрібно. Голосно я скомандував:

— Вставайте, панове! Тільки не ти, вбивце! — І мої магнітні наручники клацнули на зап'ясті Ферруччі, перш ніж він устиг дихнути двічі.

Ферруччі боровся, як демон. Він зовсім не був під дією космоліну. Модифікат космоліну в тонких пластикових подушечках тілесного кольору виявили у нього на внутрішній поверхні стегон. Зовсім непомітно, і їх можна було лише намацати, і навіть потім, щоб упевнитися, довелося вдатися до ножа.

Коли все було вже позаду, Рог Крінтон, усміхнений і напівбожевільний від полегшення, вчепився у мою вилогу.

— Як тобі вдалося? Що його зрадило?

— Один з них, — сказав я, намагаючись вивільнитися, — вдавав, що накосмолінений. Я твердо став на цю версію. Отже, я їм розповів... — (Я став обережним — до подробиць йому зась, розумієте) — ...м-м, про одну дівчину, бачиш, і двоє з них не реагували, отже, вони були під космоліном. А у Ферруччі почастішало дихання, на лобі виступив піт. Виклад я подав досить драматично, а він реагував. Отже, він не був під космоліном. Ну що, тепер мене відпустиш?

Він відпустив мене, і я ледь не гепнувся на спину.

Я вже намірився рушати. Ноги шкребли підлогу без жодної намови з мого боку — але я повернувся назад.

— Гей, Рогу, — сказав я, — не можеш підмахнути мені чек на тисячу кредитів — без занесення у відомості — за послуги, надані Службі.

От тоді я переконався, що він наполовину збожеволів від полегшення й дуже нетривалої вдячності, бо сказав:

— Звичайно, Максе, звичайно. Десять тисяч кредитів, якщо тобі потрібно.

— Мені потрібно, — сказав я, в свою чергу хапаючи за вилогу його, — мені потрібно, мені потрібно.

Він заповнив офіційний чек Служби на десять тисяч кредитів, а це було все одно, що чиста готівка для половини Галактики. І Рог непідробно посміхався, передаючи мені чек, і, будьте певні, я також посміхався, беручи папірець.

Як він там збирався звітувати, то вже була його справа. Головне, що мені не треба було звітувати перед Хільдою.

Я вже справді востаннє стояв у відеокабіні і набирав код Флори. Пускати справи своїм ходом, поки я доїду, я не відважувався. Ще півгодини можуть якраз дати їй час домовитися з кимось іншим, якщо вона вже не домовилася.

Примусити її відповісти. Примусити її відповісти. Приму... Вона відповіла, але на ній був верхній одяг. Вона збиралася виходити, і я, очевидно, випередив її на хвилину-другу.

— Я зібралася йти, — оголосила вона. — Деякі чоловіки можуть бути порядними. І надалі я не бажаю вас бачити. Я не маю бажання, щоб ви

будь-коли потрапляли мені на очі. Зробіть велику ласку, пане Як-вас-там, і заберіть пальці з мого сигнального коду, і надалі прошу не ялозити його...

Я не казав нічого. Я просто стояв, тамуючи подих, і тримав чек так, щоб вона могла його бачити. Просто стояв. Просто тримав.

Не сумнівайтеся, при слові "ялозити" вона почала придивлятися пильніше. Надто високої освіти та дівчина не здобула, але прочитати "десять тисяч кредитів" уміла швидше за будь-якого випускника коледжу в цілій Сонячній системі.

— Максе! Для мене?

— Все для тебе, крихітко, — сказав я. — Я ж казав тобі, що маю невеличку оборудку. Я хотів тебе здивувати.

— О, Максе, який ти милий! Я насправді не гнівалася. Я жартувала. Їдь просто до мене, — вона вже зняла плащ.

— А як з твоїм візитом?

— Я ж сказала, що жартую.

— Їду, — сказав я втомлено.

— Але тепер з усіма до єдиного кредитами, — сказала вона пустотливим тоном.

— З усіма, — запевнив я.

Я перервав зв'язок, вийшов з кабіни і тепер нарешті відчув себе віль... віль...

Я почув своє ім'я.

— Максе! Максе! — Хтось біг до мене. — Рог Кріптон сказав мені, що я знайду тебе тут. Нарешті мама здорова, отже, я дістала спеціальний квиток на "Космоїд". А для чого ці десять тисяч кредитів?

Я не обертався.

— Привіт, Хільдо!

А потім я обернувся й спромігся на найважчу річ, яку мені будь-коли вдавалося зробити за все моє нікчемне космострибне життя.

Я спромігся посміхнутися.

© АЗІМОВ А. Кінець Вічності: Вибрані твори. — К.: Дніпро, 1990. — 768 с. — (Фантастика. Пригоди. Детектив).

© ОНИШКО А. В., переклад з англійської, 1990.